

Oppgave 1

I videoen snakker jeg om den enkleste formen for premisslegging, nemlig det å forklare en forkortelse. Hva er forkortelsen til din lokale avis? Og hvordan vil du forklare eller premisslegge dette for en person som ikke vet hva denne forkortelsen betyr?

Oppgave 2

«Å bli født med ski på beina». Er du norsk skjønner du umiddelbart denne referansen. Se for deg at du ville bruke dette uttrykket i en tekst som skulle leses av utledninger som forstår norsk, men som bare har bodd i Norge i noen få år. Da må du mest sannsynligvis legge en premiss som gjør at dine lesere forstår hva i alle verden vi mener med «å bli født med ski på beina»?

Hvordan ville du ha gjort dette?

Tenk litt igjennom det og skriv noen forslag. Tenk også igjennom hvilke forbehold du eventuelt må ta. Kommer utlendingene fra samme land? Har de et lignende uttrykk i det landet de kommer fra?

Oppgave 3

I Norge har vi også et uttrykk som heter «Å ta en pust i bakken». Å forklare dette for en danske er lett, dersom du kjenner til det danske uttrykket «å klappe hesten».

Skjønte du det hva det danske uttrykket betyr? Og, hadde du forstått det om jeg ikke først hadde referert til det norske?

Dersom du ikke forstår det danske uttrykket, hvorfor? Hvilke flere opplysninger må du ha for å forstå det?

Du kan velge om du bare vil reflektere over dette eller skrive noen ord om det.

Oppgave 4

Det å ikke vite noe er en ærlig sak. Det finnes ikke noe menneske på jordkloden som *vet* alt. Derfor er det viktig å forstå at det at du ikke vet noe, betyr ikke at du er dum. Det betyr bare at du ikke vet noe.

Nettopp det at ingen kan vite alt, er grunnen til at premisslegging er utrolig viktig for deg å forstå som skribent. Forstår du det og bruker det riktig vil du få leseren med deg, selv om du skriver om kompliserte temaer.

På side 298 i boken «Mengele Zoo» av Gert Nygårdshaug står det i tredje avsnitt:

«Han reiste igjennom den negerfiendlige staten Arkansas og så en sheriff med en vom så stor at selveste Tarquentargue ville følt seg slank»

«Mengele Zoo» er en økologisk triller som omhandler om unggutten, Mino, og hva som skjer med ham etter at familien og landsbyen hans ble ofret til fordel for amerikanske oljeselskaper.

Indianerhøvdingen, Tarquentargue, er hovedpersonen i et sagn som faren til Mino forteller til ham når han er liten gutt. Kort fortalt handler det om Obojohøvdingen Tarquentarque som har syv koner og trettifire sønner, men ingen datter.

Savnet etter en datter er så stort at høvdingen bruker mesteparten av tiden sin til å drikke alkohol fremstilt av kasavenøtter. Denne uvanen gir ham etter hvert en så stor mage at den nesten når bakken.

Når du kjenner til dette eventyret, noe du gjør når du er kommet til side 298 i boken «Mengele zoo», gir derfor referansen til Tarquentarques vom mening. Du forstår at sheriffen i Arkansas har en ekstremt stor mage.

Nå er det din tur. Dette er en leseoppgave som du kanskje ikke kan løse med en gang og som aldri tar slutt.

Gjør det til en vane å legge merke til hvilke referanser som er brukt og om skribenten, forfatteren eller journalisten har tatt seg bryet med å forklare dem. Prøv også og finn ut om en eventuell premisslegging er bevisst eller ubevisst fra skribentens, forfatterens eller journalistens side.